

§ 69

Dnr KS 2018/001045-5

Svar på remiss - Rapporten Översyn av beredskapszoner med komplettering

Kommunstyrelsens beslut

Samhällsbyggnadsnämndens yttrande godkänns och översänds till Miljö- och energidepartementet som Oskarshamns kommuns yttrande, gällande rapporten Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018-02237).

Ärendet

Oskarshamns kommun har fått rapporten "Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018-02237)" på remiss. Svar på remissen ska lämnas till Miljö- och energidepartementet, senast den 1 mars 2019.

Bakgrund

MSB har lämnat förslag på ändringar som behöver göras i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, även kallad FSO. Ombearbetningen gäller räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen och sanering. Ändringen är en följd av EU:s nya strålskyddsdirektiv och innebär att strålskyddet ska utgå från exponeringssituationer. Exponeringssituationer delas in i planerad exponering, befintlig exponering och radiologisk nödsituation. (Ett exempel på en befintlig exponeringssituation är exponering av radon till allmänheten). Tidigare utgick lagstiftningen från andra utgångspunkter. Det medför att befintliga beredskapszoner har brister och behöver utvidgas för att uppfylla de nya kraven.

Det prioriterade målet för strålskyddet under en radiologisk nödsituation är att minska risken för akuta och sena skador så långt som möjligt och rimligt.

Med skyddsåtgärder avses en åtgärd som vidtas för att minska människors pågående eller potentiella exponering av strålning. De huvudsakliga skyddsåtgärderna utgörs av utrymning, inomhusvistelse, intag av jodtabletter eller en kombination av dessa åtgärder.

Samhällsbyggnadsnämndens yttrande

Kommunstyrelsens kansli har remitterat ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande och genom beslut 2019-01-17, § 6, yttrar nämnden följande:

Strålsäkerhetsmyndigheten har gjort omfattande analyser av olika radiologiskt nedfalls art, plats och omfattning för att dimensionera beredskapszoner och planeringsavstånd från kärnkraftverken. Beskrivningen av ekonomiska konsekvenser är begränsade till att omfatta endast statliga kostnader i samband med förslaget, trots att det borde beskriva även andra aktörers kostnader.

Samhällsbyggnadsnämnden anser att förslaget behöver belysas även ur ett kommunalt perspektiv eftersom de ska vara behjälpliga i denna beredskapsplanering. Exempelvis krävs omfattande och mer komplex planering när större zoner ska utrymmas och fungerande distribution av jodtabletter. En annan utmaning är att informera och upprätthålla en större allmänhets medvetenhet inom de olika zonerna.

§ 69 fortsättning

Genom utvidgningen av yttre beredskapszon kommer stora delar av Oskarshamns kommun att omfattas av yttre beredskapszon på grund av att zonen utvidgas till ca 25 km från kärnkraftverket. Dagens inre beredskapszoner omfattar exempelvis Fårbo och Figeholms tätorter eftersom de ligger inom en radie på ca 12-15 km.

Av rapporten framgår det att generellt finns ett bättre strålskydd i flerbostadshus jämfört med småhus. Lokalt kan en inventering av flerbostadshus som innehar detta bättre skydd vara ett underlag om prioriteringar behöver göras vid en eventuell storskalig utrymning. Om det är ett användbart prioriteringsverktyg behövs riktlinjer/kriterier för att bedöma vilka flerbostadshus som uppfyller kraven för att erhålla ett bättre strålskydd.

I planeringsarbetet för utrymning från beredskapszonen krävs att ett kraftfullt mandat kan erhållas, eftersom många transportresurser behövs vid genomförandet av snabb och effektiv borttransport. Ett helhetsgrepp krävs för att få hela kedjan från evakuering till mottagande för hållbar vistelse utanför drabbade områden. Både lösningar och dess kapacitet måste vara mångsidiga. Den stora anledningen är att effekterna av ett radiologiskt nedfall kan bli långvariga.

I detta arbete finns utmaningar som att rekrytera och underrätta mottagningsorganisationer och planera för att klara ett långsiktigt mottagande. Stora samordningsinsatser krävs och planering ska inte begränsas till en akutfas utan det krävs uthållighet i lösningarna. Detta med anledning av att effekterna av en nedfallsolycka förmodligen blir långvarig på drabbad plats. Exempelvis ska olägenhet för människors hälsa i övrigt inte uppstå i den nya bostadslokaliseringen.

På några ställen i rapporten beskrivs att andra myndigheter bör uppdatera sina beredskapsplaner med strålsäkerhetsmyndighetens nya beräkningar som utgångspunkt för att säkerställa en tillfredställande skyddsnivå. Påpekandet till andra myndigheter att genomföra denna uppdatering av planer utifrån bedömningar och ställningstagande i rapporten, behöver förtydligas rejält och kan ges som uppdrag till berörda myndigheter för att säkerställas. Dessutom saknas viktiga myndigheter som remissinstanser, som t.ex. Livsmedelsverket och Läkemedelsverket. Inte heller eventuella mottagningskommuner finns med som remissinstanser.

I rapporten beskrivs att när räddningstjänst avslutas efter en händelse, avslutas också den radiologiska nödsituationen. Kriterier för när radiologisk nödsituation upphör och konsekvenser av detta behöver beskrivas ur ett kommunalt perspektiv.

I rapporten beskrivs att information sker vart femte år till boende i beredskapszonen via två broschyrer i samband med att utskick för utbyte av jodtabletter görs. En utmaning blir att säkerställa en fungerande informationskedja i samband med in- och utflyttning i bostäder, eftersom antalet mångdubblas när beredskapszonen utökas.

Ärendets behandling

I ett tjänsteutlåtande från kommunstyrelsens kansli, 2019-01-29, föreslås att samhällsbyggnadsnämndens yttrande godkänns och översänds till Miljö- och energidepartementet som Oskarshamns kommuns yttrande, gällande rapporten Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018-02237).

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår 2019-02-05, § 28, beslut enligt kansliets förslag.

Dagens sammanträde

Ordföranden ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar bifalla detta.

§ 69 fortsättning

Beslutsunderlag

- Rapporten Översyn av beredskapszoner (SSM2017-27) med komplettering - 358220_2_1.
- Remiss M2017_02654_Ke Översyn av beredskapszoner [2018SC60216].
- Huvudrapport - Översyn av beredskapszoner.
- Bilaga 1- Referensnivåer, doskriterier och åtgärdsnivåer.
- Bilaga 2 - Spridnings- och dosberäkningar.
- Bilaga 3 - Kärnkraftverken.
- Bilaga 4 - Bränslefabriken i Västerås.
- Bilaga 5 - Centralt mellanlager för använt kärnbränsle.
- MSBs redovisning av förslag till ändringar i FSO.
- Remiss M2017_02654_Ke Översyn beredskapszoner.
- Samhällsbyggnadsnämnden 2019-01-17, § 6.
- Tjänsteutlåtande från kommunstyrelsens kansli, 2019-01-29.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-02-05, § 28.

Skickas till

Miljö- och energidepartementet